

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
муниципального образования «Кошхабльский район» «Средняя
общеобразовательная школа №3 имени Первого Президента Республики
Адыгея Джаримова А.А.

РАССМОТРЕНО

СОГЛАСОВАНО

УТВЕРЖДАЮ

Руководитель МО учителей
гуманитарного цикла
Эльза М.А.Айтекова
протокол № 1
от «30» 08

Заместитель директора по УВР
Куева С.Б. Куева
протокол № 1
«30» 08

Директор МБОУ СОШ №3
а.Егерухай

С. Ю.Хасанова

66
09. 09. 2022

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
внекурчной деятельности
по адыгейскому языку**

для 7 класса
на 2023 — 2024 учебный год

Составитель программы
учитель адыгейского языка
и литературы
Куева Ирина Аминовна

Федеральнэ къэралыгъо гъесэнүгъэ стандартым елъытыгъэу гъэпсыгъэ
ушъыйхэр

АДЫГАБЗЭ

Я 7-РЭ КЛАСС

Ушызгъэгъуаз

Адыгабзэр Адыгэ Республика м икъэралыгъуабз, адыгэ лъэпкъым иныдэльфыбз. Федеральнэ къэралыгъо гъесэнүгъэ стандартыр гурит еджап1эмк1э программэм ылъапсэу щыт. Адыгабзэр зэрагъаш1эмэ ц1ыфым ишы1энүгъэ бзэм мэхъанэу щиубытырэр к1элэеджэк1о ц1ык1ухэм къагурэ1о, ялъэпкъ зэхаш1э хегъахъо. К1элэеджак1охэм ягупшисэ-гулъытэ нахь чан хъунымк1э, яакъыл, ятворческэ гупк1агъэ хэхъонымк1э, зэк1эмк1и егъэджэн процессымк1э бзэр лъапсэу щыт.

Предметэу «Адыгабзэр» ч1ып1э гъэнэфагъэ ит. Бзэм иурокхэм к1элэеджак1ом ш1энүгъэ гъэнэфагъэхэр къы1эк1ахъэх, идуунееплъык1э нахь зеушъомбгъу, жабзэу 1улъыр нахь бай мэхъу, къы1эк1эхъэгъэ ш1энүгъэхэр ишы1энүгъэк1э къешхъапэ. Итворческэ нэшанэхэр къыгъэлъэгъонымк1э жэры1о жабзэр ык1и тхэныр егъэфедэ, ИКТ-хэр (информационно-коммуникационнэ технологиихэр) мыш щигъэфедэнхэ ельэк1ых.

Гурыт еджап1эмк1э предметэу «Адыгабзэм» мурадэу къыгъэуцухэрэр:

- К1элэеджак1охэм ягушхъэ лэжыгъэ ибаигъэ хэхъонигъэхэр фэш1ыгъэнхэр, яродинэ, ялъэпкъ культурэ, шэн-хабзэхэр аш1эхэу, нэмик1 лъэпкъхэм якультурэ, яшэн-хабзэхэм лъйтэнүгъэ афаши1эу гъэсэгъэнхэр;
- Ш1энүгъэхэм якъек1оп1э амал шхъя1эу бзэр зэрэштыр, моральнэтическэ шапхъэхэу обществэм хэлхэр къа1эк1эхъанхэмк1э ш1уагъэу и1эр къагури1оныр;
- Яныдэльфыбзэ уасэ фаш1эу, бзэр лъэпкъ культурэм и1ахыш1оу зэрэштыр къагури1оу п1угъэнхэр;

Зэлъы1эсныгъэмк1э, ц1ыфхэр зэдэгущы1энхэмк1э бзэм мэхъанэу и1эр зэхаш1ык1ыныр.

Личностнэ зэфэхьысыжъхэр

Я 7-рэ классыр къэзыуухырэ к1элэеджак1ом:

- Адыгабзэм имэхъанэ, пшъэрыльэу зэрихъэхэрэм ашыгъозэныр.
- Адыгэ Республикар ш1у ылъэгъуныр, ихъишъэ, икультурэ ашыгъозэныр, лъэпкъэу къызхэк1ыгъэр, иныдэльфыбзэ ыгъэлъэп1энхэр.

• Зэфэшъхаф лъэпкъэу тиреспубликэ щыпсэухэрэм якультурэ лъйтэныгъэ афиш1ыныр.

• Ыгу ильыр шъхъафнтэу къыри1отык1ынымк1э гущы1э пчагъэу, грамматическэ ш1ык1э-амалэу 1эк1элъхэр икъу фэдизэу ыгъэфедэнхэр, иакъыл, итворческэ ык1и моральнэ нэшанэхэм хэхъоныгъэхэр афэхъунхэр.

• Эстетическэ мэхъанэу адыгабзэм и1эр зэхиш1енныр, адыгабзэр къыуухъумэнныр, икъэбзагъэ лъыплъенныр, ижабзэ хахъо фиш1ызэпытыныр.

• Этическэ, эмоциональнэ-нравственнэ фыщытык1э гъэнэфагъэ ц1ыфхэм афыри1енныр.

• Социальнэ ч1ып1э (ситуацие) зэфэшъхафхэм хэк1ып1э къафигъотын ылъэк1ыныр.

Метапредметнэ зэфэхъысыжъхэр

Я 7-рэ классыр къэзыухырэ к1элэеджак1ом:

• Коммуникативнэ ык1и ш1енныгъэ къэзытырэ пшъэрылъхэр гъэцэк1агъэ хъунхэм пае жабзэм иамалхэр ыгъэфедэнхэр.

• Предметнэ ык1и межпредметнэ ш1енныгъэхэр къы1эк1эхъанхэр.

• Ижабзэ ыгъэфедэнымк1э ш1ык1э-амалэу щы1эхэр зэк1э къы1эк1эхъанхэр.

• Еджэнымк1э мурадэу ык1и пшъэрылъяу щытхэр ыштэнхэр, зэригъэцэк1эшт амалхэр зэригъэгъотынхэр.

• Тхыгъэ е жэры1о жабзэк1э къэ1огъэ текстыр тэрэзэу къыгур1оныр.

• Текстым къеджэк1э зэфэшъхафхэмк1э къеджэн ылъэк1ыныр.

• Зэш1охыгъэн фэе 1офым творческэ ык1и поисковэ ек1ол1ак1э къыфигъотыныр.

• Зэгъэпшэнэм, анализым, синтезым, зэфэхъысыжъым логическэ ек1ол1ак1эр арихъыл1енныр.

• Зыдэгүш1эрэм едэ1уныр, диалогым хэлэжъенныр, ежь иеплъык1эхэм атемыфэрэ еплъык1эхэр щы1энхэ зэралъэк1ыщтыр къыгур1оныр.

• Ежь иеплъык1эхэр къыри1отык1ынхэ ылъэк1ыныр.

• Къэбар лъыгъэ1ес жъугъэхэм, компакт-дискхэм (еджэным фэгъэхъыгъэхэм), Интернетым ищык1эгъэ информацием ачылтыхъун, къырихын ылъэк1ыныр.

Предметнэ зэфэхьысыжъхэр

Я 7-рэ классыр къэзыуухырэ к1элэеджасак1ом:

• Адыгэ лъэпкъым ыбзэрэ икультурэрэ зэпхыгъехэу зэрэштыхэм, ц1ыфым ишы1энныгъек1э, обществэмк1э бзэм мэхъанэу и1эхэм щыгъозэнхэр.

• Адыгабзэр адигэ лъэпкъым зэрибзэр, зэрэкъералыгъуабзэр, ц1ыф лъэпкъэу Адыгэ Республика м исхэр зэдэгүүши1энхэмк1э, зэгуры1онхэмк1э адигабзэр амалыш1оу зэрэштыр ышъинхэр.

• Щыфым иакъыл, итворческэ нэшанэхэм ахэгъэхъонымк1э, бзэм мэхъанэу и1эр аш1энныр.

Орфографическэ хабзэхэр, тамыгъэ гъэуцуным ихабзэхэр (ак1угъэм ельытыгъэу) текстым щигъэфедэн ыльэк1ынхэр, компьютерымк1э текстхэр шхынхэу, шхыгъэр зэригъэфэжын ыльэк1ынэу зэригъэш1энныр.

Едэ1унымрэ еджэнымрэ

• Тхыгъэ е жэры1ок1э къэ1огъэ текстыр (итемэ, имурадхэр) тэрээу къагуры1оныр.

• Текстэу зэджагъэхэм план фаш1оныр, текстым, тхылъым, гъэзетхэм 1офф адаш1шъуныр.

• Гушы1алъэхэм, нэмык1 хэгъэхъо литературэм (электроннэхэри хэтхэу) шхъафитэу 1офф адаш1энныр.

Гушы1энымрэ тхэнымрэ

• Текстыр зэрэгъэпсыгъэ шапхъэхэр къыдэлъытагъэу шхъафитэу, тэрээу игупши1сэхэр къытхынхэр е жабзэк1э къыри1отык1ын ыльэк1ынхэр.

• Ежь зэхихыгъэм, зэджагъэм, ыльэгъугъэм фэгъэхъыгъэ иеплъык1эхэр, ифыщытык1хэр къыри1отык1ынхэ ыльэк1оныр.

• Зэдэ1угъэхэ е зэджагъэхэ текстыр къатхыжын е къя1отэжын алъэк1оныр.

• Ежь игушы1эхэм алъыплъэжыныр, хэукуноныгъэхэр ыгъэтэрэзыжыныр.

• Монологым, диалогым иамалхэр ыш1энхэр, ыгъэфедэнхэр, доклад мыйнхэр ыгъэхъазырынхэшь, ежь илэгъухэм апашхъэ къыщыгушы1энныр.

Зэдэгүүши1гъум орфоэпие, лексикэ, грамматикэ шэпхъэ шхъа1эхэу адигэ литературабзэм и1эхэр ык1и бзэм этикетыр щигъэфедэнхэр.

Внеурочка Адыгабзэ 7 класс

№ п\п	Темэр	сыхбат пчъагъэр	уахътэр	
			план	факт
1	К1эджык1ыжын. Синтаксисыр, пунктуациер	1	8. 09	8. 09
2	Лексикэр, фразеологиер	1	15. 09	15. 09
3	Фонетикэр, морфологиер	1	22. 09	22. 09
4	Текстым икъэ1отэжын.	1	29. 09	29. 09
5	Глаголыр. Лъы1ээрэ ык1и лъымы1ээрэ глаголхэр	1	6. 10	6. 10
6	Лъык1отэрэ ык1и лъымык1отэрэ глаголхэр	1	13. 10	13. 10
7	Ухыгъэ ык1и мыухыгъэ глаголхэр	1	20. 10	20. 10
8	Жэры1ок1э рассказ.	1	27. 10	27. 10
9	Глаголым иуахътэхэр. Мы уахътэр	1	10. 11	10. 11
10	Блэк1ыгъэ, блэк1ыгъэгъэ, блэк1ыщтыгъэ уахътэхэр	1	17. 11	17. 11
11	Къэк1ошт уахътэр	1	24. 11	24. 11
12	Къэ1отэжын Типсихъо дахэхэр	1	1. 12	
13	Глаголым инаклонениехэр. Унэшъо ык1и къэ1отэрэ наклонениехэр	1	8. 12	
14	1. Зэлъытыгъэ ык1и ш1оигъо наклонениер.	2	15. 12	
15	2. Мыдэныгъэ ык1и упч1э шъуашэр.			
16	Къэ1отэжын. К1ымаф.	1	22. 12	
17	Егъеш1эн, дэш1эн глаголхэр	1	29. 12	
18	Шъхъэфэш1э глаголхэр. Глагол лъэпсахэхэр	1	12. 01	
19	Глагол лъэпсахэхэм ятхык1. Морфология зэхэфын	1	19. 01	
20	Причастием имэхъан, гъэпсыгъэ зэрэхъурэр	1	26. 01	
21	Причастиихэр зэрээхъок1хэрэр	1	2. 02	
22	Причастием иморфология зэхэфын	1	9. 02	
23	Къэ1отэжын. Адыгейим ыпхъу блан	1	16. 02	
24	Деепричастииер – мыухыгъэ глагол шъуаш	1	23. 02	
25	Деепричастиихэр гъэпсыгъэ зэрэхъухэрэр, зэрээхъок1хэрэр	1	1. 03	
26	Деепричастиихэм ятхык1, морфология зэхэфын	1	15. 03	

27	Наречиер. Наречиехэр купэу зэрэгшыгъэхэр	1	<i>22. 03</i>	
28	Наречиехэр гъэпсыгъэ зэрэхъухэрэр, ятхык1,зэхэфын	1	<i>23. 04</i>	
29	Бзэ 1эпы1эгъу гущы1эхэр. Гущы1элъык1ор	1	<i>12. 04</i>	
30	Гущы1элъык1омэ ятхык1, зэхэфын	1	<i>19. 04</i>	
31	Зэпххэр. Зэпххэр зэрэгшыгъэхэр, зэхэфын	1	<i>26. 04</i>	
32	Гущы1эгъусэхэр. Зэрэзэтек1хэрэр, ятхык1,зэхэфын	1	<i>10. 05</i>	
33	Междометиехэм ямэхъан, ятхык1	1	<i>17. 05</i>	
34	К1эджык1ыжын	1	<i>24. 05</i>	